

*До спеціалізованої вченої ради
ДФ 35.051.104
у Львівському національному університеті
імені Івана Франка*

вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000

РЕЦЕНЗІЯ

**кандидата філологічних наук,
доцента кафедри іноземних мов факультету міжнародних відносин
Львівського національного університету імені Івана Франка
Лосєвої Ірини Вікторівни
на дисертацію Дудок Анни Романівни
«Префіксальні дієслова сучасної англійської мови:
структурно-семантичні та прагматичні аспекти
(на матеріалі англомовних текстів)»,
яка подається на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія»**

Актуальність дослідження не викликає сумнівів, адже будь-яка розвідка, що має за мету дослідження семантики префіксів та їх ролі у формуванні численних смислів у сучасних англомовних текстах гуманітарно-природничих наук, заслуговує на увагу і заохочення.

Дисертація А. Р. Дудок присвячена системному дослідженню продуктивних префіксальних словотвірних одиниць у площині їх структурно-семантичних та прагматичних аспектів. У науковій праці увагу зосереджено на аналізі структурних, семантичних, прагматичних та функціональних аспектів англійських префіксальних дієслів з германськими та романськими дієслівними префіксами, визначено напрямки їх смислотвірного внутрішнього потенціалу.

Наукова новизна дослідження визначена загальною спрямованістю сучасних термінознавчих досліджень на вивчення структурно – семантичної та лінгво-прагматичної організації префіксальних дієслів сучасної фахової англійської мови, а отже полягає у системному підході до дослідження префіксального дієслова, що репрезентують терміносистему англомовних текстів гуманітарних та природничих наук. У науковій розвідці вперше

зроблено спробу дослідити префіксальне дієслово у статично – динамічному плані, простежити його як конкретні, так і найзагальніші тенденції притаманні префіксальному дієслову, як спеціальному термінологічному поняттю.

Ґрунтуючись на традиційних та сучасних методах дослідження, А. Р. Дудок змогла розкрити закономірності і властивості структури, семантики та функціонування префіксальних дієслів у спеціальних англomовних текстах. Зокрема, для розмежування різних змістів того самого префіксального дієслова – терміна на різнопланові компоненти, застосовано базові методологічні засади концепції «значення – смисл». Методики компонентного аналізу та семантичних опозицій слугують засобами виокремлення узагальненого інваріантного значення та диференційних змінних сем. Запропоновано новий метод наноаналізу для подальшої декомпозиції семантики терміна на ще дрібніші елементи – наносмисли. Як допоміжні дослідницькі методи в науковій праці застосовуються прийоми лінгвістичного спостереження, аналіз словникових дефініцій, класифікація та систематизація термінів.

Робота логічно структурована відповідно до поставлених завдань, складається з Переліку умовних скорочень, Вступу, трьох розділів з висновками до кожного розділу, Висновків, Списку використаної літератури, Списку використаних лексикографічних джерел, Додатків.

За темою дисертації опубліковано 10 наукових праць, серед яких 8 статей у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 2 статті в іноземних фахових виданнях.

Дисертація оформлена відповідно до чинних вимог, написана науковим стилем і літературною українською мовою. Стиль викладу матеріалу логічний, чіткий та виважений, викликає зацікавленість проблемою у читача.

Дотримання академічної доброчесності. При детальному аналізі дисертаційної роботи порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фальсифікації та фабрикації) не виявлено. Дисертаційне дослідження містить усі посилання на згадані дисертанткою у тексті роботи джерела, які оформлено належним чином. Дудок А. Р. подано повну та достовірну інформацію про результати наукової діяльності, а також використані відповідні методи дослідження. Це дозволяє зробити висновок про дотримання дисертанткою вимог академічної доброчесності.

Теоретичне значення полягає у тому, що у роботі доповнено та розвинуто наукові уявлення про структуру, семантику та функціонування префіксальних

дієслів у сучасній англійській термінології гуманітарно-природничого спрямування.

Робота має практичне значення: її основні положення можуть бути використані як ілюстративний матеріал у навчальному процесі, а саме: у курсах лекцій з лексикології, спецкурсу із словотвору сучасної англійської мови, галузевому термінотворенні, а також при укладенні тлумачних словників із спеціальних галузей. Окрім того, основні положення дослідження можуть бути застосовані у спецкурсах із словотвору галузевої термінології. Усе вище згадане без сумніву, підвищить ефективність засвоєння фахової лексики та адекватного розуміння сучасних англійських текстів.

Достовірність результатів, вірогідність положень і висновків забезпечується опрацюванням достатнього обсягу емпіричного матеріалу (проаналізовано 1550 одиниць, а саме термінів сучасної англійської мови, які охоплюють сфери англійських текстів (юридичну, економічну, філософську, історичну та журналістику), які відібрані із англо – англійських авторитетних тлумачних словників, галузевих словників гуманітарно-природничого спрямування, енциклопедій, а також інтернет ресурсів.

Структура роботи складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел, списку використаних лексикографічних джерел, англо-українського глосарію префіксальних дієслів сучасної англійської мови. Дисертація має новітню бібліографію, а також достатню апробацію, про що свідчить список одноосібно виконаних праць.

Основні наукові результати дослідження повною мірою відображені у наукових працях опублікованих за темою дисертації, число яких налічує десять публікацій.

Робота заслуговує на схвалення та позитивний відгук, проте є певні рекомендації:

- 1) доцільно було б у дисертації зазначити хто ще із дослідників– вчених, окрім Готліба Фреге та Сергія Гурського вивчав поняття інваріантного значення терміна;
- 2) на думку рецензента слушно було б показати механізм у якому спільний стрижень–інваріант, як семантичний диференціал інтерпретує нові смисли;
- 3) вважаємо, що Англо–український глосарій доцільно було б докласти у формі галузевого словника префіксальних дієслів–термінів гуманітарного та природничого спрямування.

Зазначені рецензентом зауваження стосуються, головню шляхів і способів доповнення та поглиблення наукових спостережень, викладених у дисертації, не торкаються її основної суті і аж ніяк не применшують позитивної оцінки роботи. А. Р. Дудок представила оригінальне наукове дослідження, результати якого можуть бути використані, як для подальшого аналізу в лексикографічній практиці, так і в навчальному процесі.

Зміст дисертації Дудок А. Р., а також наукових публікації здобувачки, в яких містяться основні результати дисертації, свідчать про те, що здійснено ґрунтовне наукове дослідження особливостей префіксальних дієслів сучасної англійської мови. Дисертаційна праця Дудок А. Р. на тему: «Префіксальні дієслова сучасної англійської мови: структурно-семантичні та прагматичні аспекти (на матеріалі англомовних текстів)» відповідає спеціальності 035 «Філологія» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії і скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, є завершеною самостійною кваліфікаційною науковою працею, в якій отримано нові наукові обґрунтовані результати, що розв'язують поставлені завдання у ракурсі визначення та встановлення особливостей префіксальних дієслів сучасної англійської мови та їх вплив на вітчизняну філологічну науку, а її авторка – Дудок Анна Романівна, заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія».

Рецензент:

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
факультету міжнародних відносин
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Ірина ЛОСЄВА